

Sygn. akt V CSK 207/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)
SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)
SSN Józef Frąckowiak

w sprawie z powództwa Zakonu Szpitalnego - OO. [...] Prowincja X.
przeciwko Akademii Medycznej w W.
o przywrócenie prawa własności,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 27 kwietnia 2012 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 30 listopada 2010 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Prowincja X. Zakonu Szpitalnego pozwem wniesionym w dniu 10 maja 2004 r. domagała się pierwotnie od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody Y. nakazania przeniesienia własności nieruchomości gruntowej o powierzchni 21.526 m² położonej przy ul. P.[...], stanowiącej własność Skarbu Państwa i pozostającej w użytkowaniu wieczystym Akademii Medycznej w W., oraz przeniesienia własności budynków posadowionych na gruncie.

Uzasadniając żądanie strona powodowa wskazała, iż Konwent O.O. [...] p.w. Trójcy Świętej od 1711 r. do 1949 r. władał nieprzerwanie nieruchomością u zbiegu ulic K. P. i R. T. we W. Na podstawie dwóch decyzji Urzędu Miasta z dnia 17 września 1974 r. przekazano stronie powodowej nieodpłatnie nieruchomość położoną przy ul. T. [...] obejmującą działkę nr 2/6 wraz ze znajdującymi się na niej budynkami oraz nieruchomość przy ul. T. [...] obejmującą działki 3, 2/2, 2/4, 2/5, także wraz ze znajdującymi się na tym gruncie budynkami. Pozostała część nieruchomości gruntowej, której dotyczy żądanie pozwu, stanowi własność Skarbu Państwa, a użytkownikiem wieczystym gruntu jest pozwana Akademia Medyczna. W piśmie procesowym z dnia 17 maja 2006 r. sprecyzowała żądanie w ten sposób, że wnosiła o przywrócenia na jej rzecz własności nieruchomości wraz z budynkami, wskazując jako podstawę prawną zgłoszonego żądania art. 61 ust 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. W toku procesu jako pozwanego wskazano Akademię Medyczną, a postępowanie w stosunku do Skarbu Państwa umorzono wobec cofnięcia powództwa. Pozwana Akademia Medyczna wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2010 r. przywrócił powodowi prawo własności przedmiotowej nieruchomości. Z ustaleń wynika, że powód wszczął postępowanie regulacyjne przed Komisją Majątkową domagając się przywrócenia własności nieruchomości. Komisja Majątkowa zawiadomiła strony pismem z dnia 12 stycznia 2004 r. o niezgodnieniu orzeczenia.

Przedmiotowa nieruchomość pozostawała własnością Konwentu O.O. [...] do dnia 30 września 1949 r. i do tego czasu w budynku prowadzony był szpital. Z

dnem ogłoszenia w Monitorze Polskim uchwały Rady Ministrów z dnia 21 września 1949 r. w sprawie przejęcia na własność przez związki samorządu terytorialnego niektórych szpitali utrzymywanych przez stowarzyszenia Polski Czerwony Krzyż i Towarzystwo Ochrony Zdrowia Ludności Żydowskiej oraz przez kongregacje, związki, stowarzyszenia religijne i fundacje, tj. 1 listopada 1949 r., Gmina W. przejęła nieodpłatnie m. in. stanowiący własność Konwentu szpital położony we W. przy ul. T.[...]. Majątek szpitalny, zgodnie z protokołem zdawczo–odbiorczym z dnia 8 października 1949 r., obejmował teren o powierzchni ok. 3 ha ograniczony ulicami T., P. i M.

Na podstawie decyzji Prezydenta Miasta z dnia 17 września 1974 r. na Konwent O.O. [...] przeszła własność działek o nr 3, 2/2, 2/4 i 2/5 położonych przy ul. R. T. [...] wraz z ze znajdującymi się na gruncie budynkami o łącznej powierzchni 301 m². Drugą decyzją Prezydenta Miasta z tej samej daty przekazano nieodpłatnie na własność Konwentu działkę nr 2/6 o powierzchni 1.290 m² położoną we W. przy ul. R. T. [...] wraz ze znajdującymi się na niej budynkami. Pozostała część nieruchomości, o powierzchni 21.526 m², oznaczona geodezyjnie jako działki o nr 9/1, 9/2, 9/4, 9/5, 9/6, 9/7, 9/8, 9/9, 9/10, stanowi nadal własność Skarbu Państwa, który oddał je w użytkowanie wieczyste Akademii Medycznej w W.

W obiekcie przy ul. P. [...] znajdowały się Klinika Chorób Wewnętrznych i Alergologii, Klinika Nefrologii i Medycyny Transplantacyjnej, Klinika Przewodu Pokarmowego i Chirurgii Ogólnej oraz Klinika Chirurgii Urazowej i Chirurgii Ręki. Dwie ostatnie w 2007 r. i 2008 r. przeniesione zostały do innych obiektów na terenie W., zaś te, które nadal w nim funkcjonowały mają być przeniesione do Centrum Klinicznego Akademii Medycznej przy ul. B. we W. Pozostałe pomieszczenia pozostają niewykorzystane lub są wynajmowane. W planach Akademii Medycznej budynek ma być w przyszłości przeznaczony dla potrzeb Wydziału Nauki i Zdrowia, kształcącego około 1800 studentów. Ma być tam też utworzony Oddział Rehabilitacji i Fizjoterapii.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Strona powodowa złożyła pozew w sześciomiesięcznym terminie, o którym mowa w art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła

Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej i wykazała, iż na skutek upaństwowienia utraciła prawo do nieruchomości o powierzchni 21.526 m² objętej wskazanymi działkami, zatem w świetle art. 61 ust. 1 powołanej ustawy ma prawo domagać się przywrócenia prawa własności. Za bezzasadny uznał podnoszony przez pozwaną zarzut, że fakt, iż w budynku funkcjonują kliniki świadczące usługi medyczne dla mieszkańców całego D., stanowić powinien podstawę oddalenia powództwa. Sąd powołał art. 61 ust. 4 pkt 3 powołanej ustawy, z którego wynika, że przywrócenie kościelnym osobom prawnym własności upaństwowionych nieruchomości nie może naruszać praw nabytych przez niepaństwowe osoby trzecie, w szczególności przez inne kościoły i związki wyznaniowe oraz rolników indywidualnych. Akademia Medyczna jest zaś państwową osobą prawną i wyłączenie, o którym mowa w powołanym przepisie, nie ma do niej zastosowania. Sąd uwzględniając powództwo wziął też pod uwagę, iż funkcjonujące nadal w budynku dwie Kliniki na przestrzeni kilku lat będą przeniesione, a strona powodowa zamierza w nieruchomości prowadzić działalność charytatywną i opiekuńczą, opiekę paliatywno–hospicyjną, zakład opiekuńczo–leczniczy, zakład rehabilitacyjny i świadczyć ma pomoc osobom znajdującym się w niedostatku. Ocena tych wszystkich okoliczności oraz interesów obu stron, a także widzianego obiektywnie interesu społecznego prowadzi, zdaniem Sądu Okręgowego, do wniosku, iż zgłoszone żądanie podlegać winno uwzględnieniu.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 listopada 2010 r. oddalił apelację pozwanej od zaskarżonego wyroku, jednocześnie sprostował oznaczenie strony pozwanej w ten sposób, że w miejsce nazwy „Prowincja X. Zakonu Szpitalnego ” wpisał „Zakon Szpitalny–OO. [...] Prowincja X. ”. Za niezasadny uznał zarzut wygaśnięcia roszczenia wobec zgłoszenia żądania przywrócenie własności po upływie terminu określonego w art. 64 ust. 1 i 2 ustawy. Uznał, że pomimo pierwotnego sformułowania żądania jako żądania przeniesienia własności nieruchomości powód domagał się przywrócenia jej własności, o czym świadczy uzasadnienie pozwu i powołanie się na przepis art. 61 ust. 2 ustawy. Domagając się pierwotnie w pozwie przeniesienia prawa własności, co znajduje swoją podstawę w art. 61 ust. 2, a następnie przywrócenia własności na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy, strona powodowa cały czas realizowała roszczenie o którym mowa w

art. 63 ust. 1 pkt 1, to jest roszczenie o przywrócenie własności. Sąd Apelacyjny odwołał się też do art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. i uznał, że w sprawie nie doszło do zmiany powództwa, gdyż okoliczności faktyczne nie uległy modyfikacji. Sformułowanie w pozwie żądania o „nakazanie przeniesienia prawa własności” i zmiana jego treści w piśmie z dnia 19 maja 2006 r. na „przywrócenia własności”, w świetle art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy nie może być uznane za zmianę powództwa w rozumieniu art. 193 k.p.c., skoro każde z tych żądań odnosi się do tego samego roszczenia o przywrócenie własności nieruchomości, a ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego stanowi w art. 64 ust. 2, że uczestnikom postępowania regulacyjnego przysługuje prawo do wystąpienia do sądu w określonym terminie o „zasądzenie roszczenia”. Z roszczeniem określonym w art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy strona powodowa wystąpiła przed upływem 6-miesięcznego terminu.

Sąd Apelacyjny wskazał jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 61 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 65 i art. 63 ust. 1 - 3. Nie było w sprawie sporu odnośnie do tego, że stronie powodowej przysługiwało prawo własności do nieruchomości objętej żądaniem i że nieruchomości prowadzona była działalność lecznicza (szpital). Nieruchomość została przejęta na własność Gminy W. na mocy przytoczonej wyżej uchwały Rady Ministrów z dnia 21 września 1949 r. Stronie powodowej przysługuje zatem, z mocy art. 61 ust. 1 pkt 1, roszczenie o przywrócenie własności, do którego odsyła art. 65 ust. 3 ustawy. Pozwana, jako państwowa osoba prawna, nie jest chroniona na podstawie art. 61 ust. 4. Odrębne uregulowanie sytuacji zakładów służby zdrowia służyć miało zapewnieniu i zabezpieczeniu interesów i dobra pacjentów, a interes ten jest nadrzędny. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia odnośnie do możliwości przeniesienia klinik znajdujących się w budynku szpitalnym jak i faktycznie podjętych w tym zakresie działań w latach 2007 i 2008, odniósł się do planów Akademii Medycznej co do przeznaczenia budynku w przyszłości dla dalszego kształcenia studentów. Uznał, że te okoliczności nie mogą być podstawą oddalenia powództwa w sytuacji, w której obecnie jedynie część budynku przeznaczona jest na cele lecznicze i w perspektywie najbliższych lat cele te będą nadal wypełniane, ponieważ dwie funkcjonujące jeszcze w budynku kliniki zostaną przeniesione do innego obiektu na terenie W. Strona pozwana docelowo zamierza przeznaczyć obiekt na cele

dydaktyczne, a nie lecznicze, w przeciwieństwie do strony powodowej, której celem jest prowadzenie w budynku działalności leczniczo–opiekuńczej. Interes strony pozwanej utrzymania prawa własności nieruchomości dla realizacji celu w postaci kształcenia studentów nie może wyprzedzać i niweczyć roszczenia o przywrócenie utraconego prawa do budynku, który ma być przeznaczony na cele lecznicze.

Zarzut pominięcia dowodu z zeznań świadków wnioskowanych przez stronę pozwaną, czym Sąd I instancji naruszyć miał art. 217 k.p.c. i 227 k.p.c., w ocenie Sądu Apelacyjnego także jest bezzasadny, strona pozwana utraciła bowiem możliwość jego skutecznego podniesienia, wobec braku zgłoszenia zastrzeżenia, o jakim mowa w art. 162 k.p.c.

Naruszenia art. 63 ust. 1 ustawy skarżąca upatrywała w tym, iż skoro ustawa przewiduje kilka sposobów przywrócenia własności, sąd powinien wybrać optymalny sposób regulacji, tymczasem Sąd Okręgowy poprzestał na ocenie żądania przywrócenia własności. Sąd Apelacyjny uznał jednak, że wobec takiego właśnie sformułowania żądania rozważanie innych sposobów uregulowania sytuacji majątkowej powoda stanowiłoby orzekanie ponad żądanie, co z uwagi na zakaz określony w art. 321 k.p.c. było niedopuszczalne. Poza tym, w sporze sądowym prowadzonym pomiędzy stroną kościelną a Akademią Medyczną Sąd nie mógł przyznać żadnej nieruchomości zamiennej nie należącej do pozwanej, ani przyznać odszkodowania przy braku odpowiedniego żądania. Pojęciem trudnej do przewyciężenia przeszkody utrudniającej przywrócenie własności nie może być interes strony pozwanej w utrzymaniu budynku w celu realizacji wypełniania zaplanowanych zamierzeń.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku w części oddalającej apelację i orzekającej o kosztach procesu wniosła strona pozwana, opierając ją na obydwu podstawach uregulowanych w art. 398³ § 1 k.p.c.

W ramach pierwszej podstawy skargi kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 61 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 61 ust. 4 pkt 3, art. 64 ust. 2 *in fine* i art. 65 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1989 r., nr 29, poz. 154 z późn. zm.) poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

W ramach drugiej podstawy skargi kasacyjnej zarzuciła naruszenie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, to jest art. 328 § 2, art. 391 § 1, art. 382, art. 233 § 1, art. 321, art. 162 i 217 § 2, oraz art. 227, 193, 232, 382, 381 i 385 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części oraz poprzedzającego go wyroku Sadu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i zmianę w całości wyroku Sądu pierwszej instancji poprzez oddalenie powództwa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wnosił o jej oddalenie, podnosząc także w kolejnym piśmie procesowym i na rozprawie kasacyjnej, że sporna nieruchomości została mu już przez pozwaną wydana.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie regulacyjne, uregulowane w rozdziale pierwszym ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154; dalej - ustawa regulacyjna), charakteryzuje się określoną specyfiką. Istotą tego postępowania, wszczynanego na wniosek kościelnych osób prawnych, jest przywrócenie w naturze określonych składników własności Kościołowi Katolickiemu, których został pozbawiony, a które zostały wymienione w art. 61 ust. 1 i 2 (art. 63 ust. 1 pkt 1), albo naprawienie szkody w sposób określony w art. 63 ust. pkt 2 i 3. Regulacja może zatem polegać na przywróceniu własności nieruchomości lub ich części, albo, gdy przywrócenie własności napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody, na przyznaniu odpowiedniej nieruchomości zamiennej, lub na przyznaniu odszkodowania. Sposoby te nie są równorzędne i powinny być rozważane w ustawowej kolejności. Nieprecyzyjne sformułowania ustawy regulacyjnej mogą prowadzić do niezrozumienia charakteru roszczenia, z jakim do sądu mogła wystąpić kościelna osoba prawna w przypadku braku uzgodnienia orzeczenia przez zespół orzekający lub Komisję Majątkową w pełnym składzie. Zgodnie bowiem z art. 64 ust. 2, w takiej sytuacji w terminie sześciu miesięcy od otrzymania zawiadomienia o braku

uzgodnienia orzeczenia mogła wystąpić do sądu z powództwem o zasądzenie świadczenia. Takie sformułowanie mogło sugerować konieczność wystąpienia z powództwem o zasądzenie i tak też w rozpoznawanej sprawie powództwo zostało sprecyzowane, jako żądanie przeniesienia własności nieruchomości. Roszczenie o zasądzenie, w klasycznym rozumieniu tego określenia, jednak nie przysługuje, bowiem w istocie jedynym roszczeniem, z jakim kościelna osoba prawna mogła wystąpić do sądu, było roszczenie o przeprowadzenie postępowania regulacyjnego zgodnie z art. 63, a takie roszczenie ma charakter roszczenia o ukształtowanie prawa, a nie o zasądzenie. Powyższe nie prowadzi jednak do uznania zasadności podnoszonego w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 64 *in fine* ustawy regulacyjnej. Skarżący zarzucał, że roszczenie powoda wygasło, bowiem sprecyzowanie roszczenia poprzez zgłoszenia żądania przywrócenia własności nieruchomości nastąpiło po upływie określonego w tym przepisie terminu (obecnie termin ten jest określony a art. 4 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. Nr 18, poz. 89). Trafnie jednak uznały orzekające w sprawie Sądy, że z powództwa, wniesionego w sześciomiesięcznym terminie wynikało w sposób oczywisty, iż treścią żądania jest przeprowadzenie postępowania regulacyjnego poprzez przekazanie własności nieruchomości w celu sprawowania działalności w zakresie prowadzenia szpitala, o czym świadczy nie tylko powołanie się w pozwie na art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy regulacyjnej, lecz także uzasadnienie żądania. Wadliwie natomiast uznał Sąd Apelacyjny, co zasadnie zarzucił skarżący, że z uwagi na zakaz wyrażony w art. 321 § 1 k.p.c. nie jest możliwe rozważanie pozostałych sposobów przeprowadzenia postępowania regulacyjnego, bowiem - wobec ostatecznego sprecyzowania żądania jako żądania przywrócenia własności upaństwowionej nieruchomości kościelnej – przyznanie nieruchomości zamiennej lub odszkodowania stanowiłoby wyjście ponad żądanie. Zastosowanie art. 321 § 1 k.p.c. w postępowaniu regulacyjnym w sytuacji, w której zgłoszono żądanie przywrócenia własności, prowadziłoby do wniosku, że sąd może to żądane tylko uwzględnić, albo tylko oddalić, a to oznacza zaprzeczenie celu, jakemu to postępowanie ma służyć, a więc uregulowaniu spraw majątkowych Kościoła. Naruszenie prawa procesowego przez wadliwe zastosowanie tego przepisu

miałoby jednak znaczenie dla uznania zasadności skargi kasacyjnej jedynie w sytuacji, w której przywrócenie własności nieruchomości natrafiało na trudne do przewyciężenia przeszkody. Podkreślić należy, że postępowanie regulacyjne nie ma na celu wybrania „lepszego” sposobu uregulowania spraw majątkowych Kościoła. Jak wyżej wskazano, prowadzić ma w pierwszym rzędzie do przywrócenia własności, a gdyby okazało się to nadmiernie utrudnione, do naprawienia szkody poprzez przyznanie nieruchomości zamiennej albo odszkodowania. Jeżeli zatem Sąd Apelacyjny uznał, że przywrócenie własności nieruchomości nie napotyka na trudne do przewyciężenia przeszkody, rozważanie sposobów naprawienia szkody było zbędne. Z tej też przyczyny nie był potrzebny udział w postępowaniu innych niż strony podmiotów, także zatem i ten zarzut skarżącego należy uznać za chybiony.

Zasadnicze zatem znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało rozważenie, czy przywrócenie własności przedmiotowej nieruchomości napotykało czy też nie napotykało na trudne do przewyciężenia przeszkody. Rozpocząć trzeba od przypomnienia, że nie było między stronami sporu odnośnie do tego, że objęta pozwem nieruchomość stanowiła własność Konwentu O.O. [...] a budynek, w którym prowadzony był szpital, stanowił pod względem architektonicznym i funkcjonalnym wraz ze znajdującym się obok klasztorem jeden obiekt. Nie było sporne również, że przed przejęciem w nieruchomości tej była prowadzona działalność lecznicza i że zamiarem powoda jest prowadzenie tej działalności w dalszym ciągu.

Podstawę prawną przywrócenia własności stanowi zatem art. 61 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 39 ustawy regulacyjnej, nie zaś, jak przyjął to Sąd Apelacyjny, art. 61 ust. 1. Przepis ten bowiem odsyła do art. 60 ust. 1 pkt 1, dotyczącego nieruchomości, które były własnością diecezji, parafii, klasztorów lub innych instytucji grecko-katolickich (unickich). Przepis art. 61 ust. 2 pkt 1 dotyczy natomiast przekazania własności nieruchomości w celu sprawowania w nich kultu religijnego lub działalności kościelnych osób prawnych w zakresie, o którym mówi art. 20 i 39, ten ostatni zaś w pkt 2 dotyczy prowadzenia szpitali i innych zakładów leczniczych oraz aptek. Podstawy prawnej orzeczenia nie stanowił również art. 65 ustawy regulacyjnej, bowiem określał on tylko obowiązek zawarcia umowy dotyczącej

zakładów służby zdrowia, które były własnością kościelnych osób prawnych i zostały uchwałami przejęte na własność Państwa. Jeżeli do zawarcia umowy nie doszło, zastosowanie mają przepisy art. 61- 64, w tym art. 63, który określa sposoby regulacji. Ustawa nie określa przesłanek, jakie należy brać pod uwagę przy ocenie, czy przywrócenie własności natrafia na trudne do przewyciężenia przeszkody. W ust. 4 art. 61 wskazuje się jednak, że regulacja nie może m.in. naruszać praw nabytych przez niepaństwowe osoby trzecie, w szczególności przez inne kościoły i związki wyznaniowe oraz rolników indywidualnych. Orzekające w sprawie Sądy uznały, że wobec tego, iż pozwana Akademia Medyczna jest państwową osobą prawną, przepis ten jej nie dotyczy. Konkluzja jest trafna, jednak z innego powodu, co zasadnie zarzucił skarżący. W przepisie tym bowiem chodzi o prawa nabyte innych osób, niż strony postępowania regulacyjnego, skoro chodzi o osoby trzecie.

Jak wskazano, przywrócenie własności nieruchomości może nastąpić, jeżeli nie natrafia na trudne do przewyciężenia przeszkody. Wymaga to, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2001 r., V CKN 437/00 (nie publ.), rozważenia interesu stron i interesu społecznego. Skarżący zarzucał brak rozważenia jego interesu i interesu społecznego, podnosząc, że nie została wzięta pod uwagę sytuacja faktyczna Akademii Medycznej, fakt wykorzystywania nieruchomości jako szpitala klinicznego służącego mieszkańcom, jak i przeznaczenia budynku w przyszłości na cele dydaktyczne. Okoliczności te jednak zostały wzięte pod uwagę. Z ustaleń wynika, że dwie spośród czterech klinik zostały już przeniesione do innych budynków, a pozostałe mają być również przeniesione. Budynek służyć ma w przyszłości przede wszystkim celom dydaktycznym. Ustalenia te zostały dokonane na podstawie dowodów osobowych, przy czym w postępowaniu pierwszoinstancyjnym pominięto wnioski o przesłuchanie na te okoliczności dalszych świadków. Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutu naruszenia art. 217 k.p.c. uznając, że wobec niezgłoszenia zastrzeżenia na podstawie art. 162 k.p.c. skarżący utracił prawo powoływania się na to uchybienie. W skardze kasacyjnej zgłoszono zarzut naruszenia art. 162 k.p.c. Jest to zarzut trafny, bowiem obowiązek zgłoszenia zastrzeżenia, o jakim mowa w art. 162 k.p.c. nie dotyczy uchybień polegających na bezpodstawnym pominięciu

czy oddaleniu wniosków dowodowych, chodzi tu o innego rodzaju uchybienia, jak np. rozpoznanie z udziałem publiczności sprawy, która powinna być rozpoznana z wyłączeniem jawności. Strona nie może być pozbawiona możliwości podnoszenia w apelacji zarzutów odnoszących się do stanowiących podstawę rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych. O ile jednak sam zarzut jest trafny, to nie wykazano wpływu tego uchybienia na treść rozstrzygnięcia. Świadkowie mieli zeznawać na okoliczność sposobu wykorzystywania budynku przez pozwaną. Rzecz jednak w tym, że skarżący nie wykazał, ani nawet nie twierdził, że po przywróceniu powodowi własności nieruchomości dotychczasowa działalność w tożsamym albo zbliżonym zakresie nie będzie mogła być wykonywana w tych samych pomieszczeniach na podstawie stosunku obligacyjnego. Ewentualna umowa najmu może bowiem zabezpieczyć interesy obu stron, nie stanowiąc przy tym zagrożenia dla interesu społecznego. Przywrócenie własności budynku nie oznacza w żadnym razie ograniczenia funkcji leczniczej Akademickiego Szpitala Klinicznego, skoro, jak ustalono, można tę działalność prowadzić w innym, nowoczesnym kompleksie, stanowiącym własność pozwanej. Nie jest też wykluczone prowadzenie tożsamej działalności w innych wynajmowanych pomieszczeniach. Prawdą jest, że działalność pozwanej, jako publicznej uczelni, uzależniona jest w znacznym stopniu od dotacji budżetowej. Gdyby jednak poprzestać na tym argumencie, to w istocie zapis ustawy, pozwalający przywrócić własność budynku przeznaczonego na publiczną placówkę służby zdrowia należałoby uznać za martwy, skoro z reguły środki z dotacji budżetowej na tego rodzaju działalność są ograniczone. Trzeba jednak rozważyć interesy obu stron, także zatem uwzględnić fakt, że to właśnie powód pozbawiony został własności i przez wiele lat nie mógł z nieruchomości korzystać, obecnie zaś zamierza prowadzić na przedmiotowej nieruchomości działalność leczniczą.

Nie są trafne dalsze podnoszone w skardze zarzuty kasacyjne. Wbrew tym zarzutom, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera elementy, o jakich mowa w art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c., pozwalając na kontrolę kasacyjną zaskarżonego orzeczenia. Nie doszło również do naruszenia art. 232 w związku z art. 381 i 382 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosków dowodowych zawartych w apelacji, dotyczących planów związanych z ewentualnym przeniesieniem

pozostających w budynku klinik. Wskazano już wyżej, że wykazaniu podlega również wpływ ewentualnego uchybienia na treść rozstrzygnięcia. Wpływ ten nie istnieje, skoro nie wykazano braku możliwości prowadzenia dotychczasowej działalności w innych, należących do pozwanego czy nawet wynajmowanych pomieszczeniach.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.
O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.